Nr. 74. Anulu XXX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercures si Duminec'a, Fói'a, candu concedu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/2 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 2 Octobre 20 Sept. 1867.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

† Parastasu!

Margau 17 Sept. Dupa primirea pre tristolui telegramu ce sbuciuma si sfasia animele la totu natulu romanu prin perderea cea pre timpuriu a Pré Santului Parente si Metropolitu Alecsandru Sterca Siuluti u, din pietate catra veneratsi si santai Persóna iudata s'a facutu dispusetiune spre tienerea parastasului — oe in 15 Sept. s'a si serbatu dupa prescrisele ritualului nostru orientale cu un'a mare dorere pentru intréga poporime locale.

La sunetulu celu mai tristu cá alta data a campaneloru, poporulu cu fetiele funebrale si cu ochii lacremandi, micu cu mare alergare la sant'a beserica spre a aduce rogatiuni fiesbinti Ceresciloi Parente pentru odihna si repausulu linu alu Escelentiei Sale Prea bunului Parente si Metropolitu!

Dupa finirea ceremoniei funebrale de catra filii celi credintiosi — parochulu locale d. Alecs. Fodoru — tienù unu ouventu funebrale pentru una asié perdere nerecompensavera — descriendu cu colórile celea mai viue meritele si sacrifisiale Escelentiei Sale depuse pre alteriulu natiunei — si pre sublimele sanctuare ale Ceresciloi Parente, — alu carsia Archereu pre devotatu a fostu.

Luptele celea continue si representatiunile cele multe, ponderóse si momentóse, statu pentru aparerea dreptului canonicu, si tienerea in vigóre a anticeloru datine orientale catu si pentru prosperarea natiunei, pre care o stimá preste tóte, voru servi de celea mai eclatante si memorabile documente in analele natiunei romane.

Intréga natiunea romana deplange mórtea pré santului Parente si Metropolitu! cá a unui regeneratoriu si mare Mecenate alu seu, ca-ci tocma acum candu naea natiunei e aruncata intre valurile furibunde — s'a dusu — ne-a parasitu — in ingrigire si intristare pentru venitoriulu necunoscutu.

Deplangelu, scumpa natiune! ca-ci aparatoriulu teu celu mai ferbite a aposu-si vocea lui cea sonora, ce erá totudéuna: „Numai mór teame póte desparti de natiune", a incetatu. — Veniti cu totii se ne imbracamu in si cu zelulu si staruintí'a lui pentru natiune si se ne inchinamu cu adenca veneratiune santei lui umbre dicundu: Fieti grandevule Archi-Pastore si Mecenate repausulu linu si memori'a eterna!! — D. . .

Brasiovu 1-a Oct. Duminec'a trecuta se tienù la gimnasiulu romanescu de aici solenitatea anuale a patrónei institutului, care e sant'a Sofia, cu care actu serbatorescu si inaltiatoriu de animi se impreunà si renoirea memoriei, dulcea aducere aminte si detornic'a recunoscintia catra toti binefacatorii, carii cu puteri unite au contribuitu la infiintirea acestui institutu si la latirea si imultirea medilóceloru lui de cultura, care se afla astadi deschise cá unu drumu la fericirea tenerimei romane.

Tenerimea scolaria fù condusa de corpulu profesoralu mai antaiu insintea altariului Tatalui intieleptiunii, pe care se aduse jertfa pentru fericirea binefacatoriloru si rogatiuni pentru ertarea pacateloru celoru in Domnulu repausati fundatori si binefacatori ai acestui institutu. Nici o remuneratiune pentru fapte de indurare nu e mai satisfacatória, decatu pi'a recunoscintia si devotele rugatiuni ale tenerimii studióse inaltiate pentru facatorii ei de bine atatu in rugationile de tóte dilele catu si la asemeni solenitati, cari suntu in stare a fermecá si animele cele mai impetrite, cá se se faca mai devotate pentru binele publicu, decatu pentru orce alta intreprindere.

Dupa finirea cultului divinu, suptu decursulu caruia se pomenira toti binefacatorii la esirea cu darurile si se insitiara rugatiuni pentru fericirea loru, conducatiu se reintórse cu tóta grandetí'a pompei bescricesci in sal'a gimnasiului, unde dupa santirea apei se tienura cuventari ocasiunale tórte insufletitórie, si anumitu d. prof. Lengeru deduse importanti'a culturei mai inalte prin scóla, fara de care orce natiune devine si trebue se devina sclava; astadi inse, candu romanulu nu mai este cu totulu lipsitu de institute luminatórie, are dreptu a si inaltiá fruntea si a se bucurá pasindu insinte pe calea luminiloru la panteonulu vietiei si libertatii sale. D. Dr. Mesiota si luà de obiectu imultirea studialoru de cultura cu catedrele de limb'a francesa, desemnulu liniariu si caligrafia esplicandu importanti'a limbei francese din mai multe puncte de vedere insirate intr'o revista pericopica din literatur'a ei si din eminent'a ei pusetiune pe rotogolulu pamentului, innoindu recunoscinti'a si inaltiandu si improspetandu meritele archipastoriului aduse si cu redicarea acestoru catedre si recomandandu totudeodata si pe respectivii instructori si sacrificiulu d. Lusiénu. D. Lusiénu, prof. de limb'a francesa, cá respunsu dechiará ca se simte fericitu a se puté numerá intre luminatorii tenerimii romane, apromitendusi totu succursulu la ver-ce studinte romanu spre a'lu distinge cu inlesnirea de a se inzestrá cu cunoscintiele limbei celei civilisatórie din lume, insirandu cu dulce aducere aminte fapte'e liberalitatii archiereului seu pentru binele publicu alu beserice si scólei sale si inaltiandu nobilulu devotamentu alu binefacatorelui d. capitanu Cristarénu, care érasi mai aduse unu meritu de binefacere pentru aceste scóle, cari au devenitu obiectulu imbraciosiarei sale. In fine insufla tenerimii unu spiritu de intreprindere, cá se se folosésca si de acestu studiu spre fericirea s'a. Solenitatea se fini cu „Desteptate romane" intonatu de corulu studentiloru, cari si suptu liturgia incantá poporulu cu concentulu productiuniloru sale. Onóre conducatoriloru chorului ddloru prof. P. Dima si N. Popu, cari se sacrifica pentru a instrui junimea in art'a acést'a. Sacrificiale distingu. —

Eri resosira in medilocululu nostru multu stimati nostri barbati si Societatii academice romane in reintorcerea loru catra casa din Bucuresci, anumitu: Nestorele literaturei romane Resm. D. canonicu metropolitanu Timoteu Ciparíu, D. prof. universitariu Alesandru Romanu si D. v. comite, celu mai resolutu deputatu aperatoriu alu drepturiloru romaniloru Dr. Iosifu Hodosiu, dintre cari primulu grabi astadi catra locululu oficiului, nepotendu lua parte la banchetulu, ce se da astaséra din partea romaniloru brasioveni in onórea si multa pretuire a barbatiloru sei meritati de natiune. Póte pana de séra resosesce si antesemnatulu nostru luptatoriu nationalu, ilustrulu nostru barbatu Georgiu Baritiu, pe cari toti il binevenitamu cu cele mai sincere urari de prosperare si succesu intru tóte! —

Societatea academica romana.

Bucuresci 15/27 Sept. Astadi societatea academica romana tienù siedinti'a a 29-a si cea din urma plenaria, cu care se si inchise sesiunea pentru anulu acesta. Siedinti'a fù publica, ascultatorii, de si diu'a erá fórte ploiósa, implusera sal'a cea mare dela Ateneu. M. Sa Domnitoriulu veni pe la 1 óra si in locu de a ocupa tronulu mai voi a siedé pe unu fotoliu la mésa alaturea cu presiedintele societatii. Dupa deschiderea usitata si citirea protocolului siedintiei trecute dn. A. T. Laurianu cá secretariu generalu mergandu la tribuna facù unu resumatu fórte chiaru alu lucrariloru societatii care fù primitu cu splause. Dn. Macsimu cá referinte alu comisiunii filologice se margini a vorbi despre ortografia, gramatica si dictionariu. Du Eliadu cá presiedinte propuse societatii prin o cuventare scurta inse bine motivata alegerea M. Sale Domnitoriului de primulu membru onorariu alu societatii academice. In locu de alegere cu formalitati, membrii se scolara in pitióre si respunsera presiedintelui prin aclamatiuni unanime si prin unu intreitu „se traiésca M. Sa Domnitoriulu"! alegerea se consumà. M. Sa binevoi a dechiara in cateva cuvente caldurése ca primesce. Nu se póte orede cata iubire arata Domnitoriulu de acum alu Romaniei catra sciintie, arte si pentru cultivarea limbei romanesci. Intr'acesa descriere intregei solenitati o veti puté reproduce mai bine din „Monitoru" dupa stenograme, pe care nu me sfiu in stare a le decopia. —

In catu pentru membrii veniti aici din alte statori, si alegundu'si de oratore ad hoc pe G. Baritiu isi luara pentru estimpu remasu-bunu prin urmatoriulu discursu rostitu in faci'a adunarii:

„Dilele dintaiu ale lui Augustu din acestu anu voru ocupa si ele unu locu de onóre in analele natiunii romanesci. Primirea de care au avutu parte membrii societatii literarie conchiamati din staturile limitrófe in capital'a Romaniei pentru scopuri curatu sciintifice nu a fostu precutu scie eu oficiósa si cu atatu mai pucinu oficiala; intr'acesa instinctulu celu sanetosu alu diverseloru clase de poporu, precum si convictiunea rationata a barbatiloru de sciintia si a tuturoru ómeniloru iubitori de natiune au produsu atatea manifestatiuni spontanee, pre cate numai se putea cere dela oricare altu poporu, din cate pretindu pentru sinesi unu grado mai naltu de cultura, pentrucá se dè lumii prob'a cea mai stralucita a matoritatei si a consciintiei de sinesi.

Credu ca toti membrii cati amu venitu aici spre a lua parte la lucrarile societatii academice avemu se desclinamu dela persónele nóstre tóte acelea onori si manifestatiuni de bucuria cate s'au vediutu si auditu in cele opte dile din Augustu si se sustienemu, ca aceleasi s'au adusu limbei nóstre comune, sciintieloru si preste totu culturei nóstre nationale. Tocma inse pentru acésta importanti'a acelorn manifestatiuni este cu atatu mai mare, cu catu ele au fostu productulu unei idei salutarie si chiaru sublime, alu unei idei care vibrésa de multi ani prin arteriile vietii nationale. Intru adevern ide'a unei societati academice romane nu este de eri, éra cu din parte'mi am venitu la cunoscinti'a ei inainte de acésta cu diece ani. Acésta idea a fostu nascatórea celoru trei societati literarie romane din Transilvani'a, Ungari'a si Bucovin'a infiintiate sub protectiunea augustului Domnitoru alu acelora tieri. Acésta idea s'a intrupatu in acestu anu intr'unu modu mai maretiu si mai impunatoriu prin celduróse'a ei incuragiare de catra Domnitoriulu Romaniei, carele este tramisu de catra Providintia, pentrucá se consolideze statulu mai alesu prin lucrarile pacii, se deschida campu largu sciintieloru si arteloru, apoi totu prin asemenea midilóce se sustiena bunele relationi intre tiér'a sa si popórale vecine, se pregatésca totuodata acestei natiuni amaru cercate unu viitoru mai stralucitu.

Intre acestea impregiurari petrunsu de simtiementulu multiamitei celei mai sincere catra tóte clasele societatii romane, cate au concursu la glorificarea dileloru din Augustu alu anului

1867 imi iau voia a propune onorabilei societati academice cá in acestea momente solene ale despartirii membriloru sei pentru urmatórele diece luni se comita Delegationii sale academice, cá acceasi se nu intardie a descoperi in numele membriloru veniti din tierile limitrofe caldurós'a loru recunoscintia si multiamita catra natiune, catra toti concetatianii din capitala si din alte urbi ale Romaniei, catra toti Barbatii si tóte Damele romane, cati si cate ne intempinara cu atatu elanu, si caritate fratiésca precum in totu cursulu vietii nostre abié ni s'a mai intemplatu.

Onorabil'a Delegatiune academica se spuna compatriotiloru sei, ca la venirea nóstra incóce aveamu consciinti'a vocationii nóstre, ca inse aceam ne re'ntórcemu strabatuti in sufletele nóstre de marimea aceleiasi, precum si ca ne determinaramu din nou a consacra totu restulu vietii nóstre la regenerarea nationala.

Acceasi Delegatiune se róge pe legislatorii Romaniei, cá intre numerósele loru ocupatiuni se'si abata luarea aminte si catra acestu institutu sciintificu, inca june in sdeveru, inse plinu de zelu si devotamentu, si se enuncia in favórea lui unu votu de incuragiare.

Totu Delegatiunea se asigure pe corpulu profesoresc, pe toti literatorii si sapientii natiunii, ca noi in lucrarile nóstre cele fatigatóre de spiritu si de corpu le dorimu opiniunile si consiliulu dumnealoru precum si ca tienemu multu la bun'a cointielegere cu luminatorii generatiuniloru tinere.

Delegatiunea se nu'si pregete a da espresiune asecurarii nóstre, ca amu remasu fermecati de frumsetí'a limbei nationale asié precum este ea vorbita de catra Damele romane, totudata se spuna mameloru de familii, ca ducemu cu noi convictiunea, cumca Secsulu frumosu alu natiunii nóstre este chiamatu si capace de a nainta cultur'a limbei, a'i desfasiura gratiile ei si a'i da valóre in gradulu celu mai eminente.

Acestea'mi sunt propunerile mele de remasu-bunu. Se nu asteptati Domniloru o motivare formala cum amu dice regulamentari a acelora-si. Astadi vorbesce gur'a din prisosinti'a animei. Fia de ajunsu cu atat'a.

Se traiésca natiunea romana! Se traiésca toti protectorii si patronii societatii academice romane! —

— Intre acestea veni unu incidentu neplacutu, ca dn. Eliadu in urm'a unei receli contrase de mai mainte simtiendusse prea reu se departă din sala dandu presiedinti'a dlui Ciparlu. Pucinu dupa acea M. Sa Domnulu parasi sal'a grabindu pentru mai multe afaceri de regimu.

Acum publiculu ascultatoriu esindu din bance se imbuldí catra mas'a rosia la care se află membrii societatii. Du Ciparlu tienú unu scurtu discursu, prin care dechiara sesiunea acestei anu de inchisa. In acelu momentu o parte a publicului se grupă impregiurulu membriloru, urmara aplaudari si stringeri de mana, cum si espresiuni de dorintia, cá se se védia unii pe altii catu mai curendu. Pana poimane inca toti membrii cati nu locuiescu aici voru porcede pe la locuintiele loru si inca pre catu credemu noi, petrecuti nu numai de simple complimente, ci de o adeverata stima a locuitoriloru capitalei, carii de altmintrea sunt fórte ageri intru a distinge pe omu de omu.

Asié in acestu anu se facú si pentru natiunea romanésca inceputulu inceputului pe campulu nemarginitu alu sciinteloru. Inca numai vreo cinci séu siese ani de pace in tiéra si lucrarile societatii academice potu se produca fructe, de care se voru bucura mai multe generationi pe secoli insinte si care voru fi de siguru apretiate si de catra invetiatii altoru popóra.

Cele trei programe statorite de societatea academica si adica: pentru ortografia, gramatica si dictionariu ni se voru impartasi catu mai curendu. De ocamdata aflati atata, ca pentru cea mai buna gramatica (inse numai partea etimologica) s'a pusu unu premiu de trei sute galbini, éra pentru colegerea de materialu la unu dictionariu romanescu pre catu se póte mai complet'u se votara 1500 galbini, totodata se puse unu premiu de un'a suta cincidieci galbini pentru traducerea cea mai buna din C. I. Cæsare De Bello gallico. Tóte acestea din venitulu fondoriloru acum lamurite si decretate de neinstrainabile in suma de 14301 galbini, la care se adauge pe fiscare anu cate una mie (1000) galbini venitu regulatu din mosiile repausatului fundatoru Zappa si care preste pucinu are se intre pe doi ani, adica 2000. Interesele ipotecarie aici sunt 10%.

Mai departe publiculu se va informa despre tóte lucrarile societatii academice mai binisioru numai dupa tiparirea acteloru ei, éra desvoltarile de idei, care cu escepti'une de vreo 5 séu 6 siedintie seci si uritióse, au fostu prea interesante si pline de invetiatura, publiculu nu le va mai sfia, din causa ca societatii ei lipsira va mai sfia, din causa ca societatii ei lipsira va mai sfia, din causa ca societatii ei lipsira

„Fantasi'a din Troubador", si a d. Trandafiru pe violina din „Lucia di Lammarmore" si dsiór'a Isabela Vasiciu pe fort-pianu uvertor'a din o-per'a „Dinorah" acompaniate totu pe acelu piano de d. Ibner. Ére marsiulu lui „Mihaiu Eroulu" executatu de capel'a militaria astfeliu incatu nu l'am auditu nici odata mai frumosu, fù aplaudatu cu atat'a entusiasmu, incatu trebui repetitu.

Astfeliu s'a finitu acestu concertu straluc-itu despre care este numai o voce, ca a incununatu adunarea asociationii tienuta in Clusiu, si a fermecato o multime de 1200 animi, cari au luatu parte la concertu. M'am interesato multu dle Redactoru, de frumosulu si melodiosulu cantu alu dsiórei Isabela Vasiciu aflandulu raru si acesa ce am auditu despre elu dela unu altu esperto competinte: „Dsiór'a Isabela Vasiciu este in posesiunea unui frumosu talentu de cantu, dispune de o estinsa circumferintia a vocei si de unu frumosu suneto alu glasului, posiede o desteritate technica agonisita, cum se vede cu o diligintia incordata, si de ar' esercea ea acestu talentu mai departe cu studiu si cu o precauta cultura a junei sale voce, ea ar' luá unu locu frumosu in lumea artistica cá o cantarétia cautata". Suntu, dle Redactoru, talente asemenea in poporu, numai se le scimu si putemu cultivá dupa cuviintia. —

Unu artistu strainu martoru.

Din Ungari'a afara de polemi'a, ce se continua intre Kossuth si br. Kemény, care prin acta publica din 1849 dovedesce, ca Kossuth s'a aruncatu in bratiele Rusiei, la care ne vomu reintórce, mai adaugemu, ca deputatiunea de invoire a sositu din Vien'a suscriindu actulu invoirii in 25 Sept. Propusatiunile se voru face din partea ambeloru ministerie dualistice cam deodata. —

Discursulu

D. A. Paplu Ilarianu,

rostitu la redeschiderea curtei de casatiune si justitia.

Inalta curte de casatione si justitia a Romaniei a tienutu in 16 Augustu audienti'a sa solemna de reintrare, sub presiedinti'a dlui Eugeniu Predescu.

La amiédia-di, curtea intrà in marea sala a sectiuniloru unite si dlu presiedinte declara siedinti'a deschisa.

D. A. **Paplu Ilarianu**, procurorulu generalu de pre longa acésta curte, ocupandu fotoliulu ministeriului publicu, luà cuventulu si pronunciá urmatoriulu discursu:

„Dle presiedinte, dni magistrati!
Dreptu, datória, respundere.

„In anulu trecutu, cu ocasiunea deschiderei solemne a curtei, nu me indoiesemu a desbate inaintea dvóstre dupa principiele scintiei si ale constitutiunei nóstre, cea mai grava materia din sfer'a dreptului publicu, responsabilitatea ministeriala. Nu talentulu nici scinti'a ce'mi lipsesce, ci mai multu interesulu practicu si urgenti'a cestiunei, me indemnase a studiá, impreuna cu dvóstra, o materia care preocupa pre cei mai eminenti jurisconsulti si barbati de statu si Europei.

„Cu ce succesu am studiatu eu acésta materia, altii se judece; ertatimi totusi fericirea de a constatá ca in urma cu o diumetate de anu, adica cu inceputulu anului curentu, unu distinsu jurisconsultu din Belgi'a d. de Kerchove, publica unu memoriu asupra responsabilitatei ministeriale, memoriu coronatu de juriulu concursului universitatiloru de Belgi'a, memoriu intinsu cu care negresitu nu voiu avé eu pretensiunea de a asemena miculu meu discursu de atunci, dara care, in fine, ajunse preste totu la acelesi conclusioni juridice si politice.

„Inca din anulu trecutu imi propusesemu a continua studiulu responsabilitatei functionariloru publici. Voiu a me tiné de cuventu; dara cauta se marturisescu, ca feliurite impregiurari me impedecara a consacrá acestui studiu tempulu si lucrarea covenita; multu me temu ca asta data lucrarea mea va fi remasu prea departe si de gravitatea materiei si de inaltimea acestei institutiuni. Mai multu decatu totudeun'a, astadi aimtu trebuinti'a de a implorá bine viitori'a dvóstre indelgintia.

Voiu vorbi mai intaiu despre responsabilitatea functionariloru administrativi, si mai multu voiu atinge apoi, decatu voiu tratá in detaliu, me voiu margini a espune mai multu principiele scientiei si ale legislatiunei. I-mi reservu pentru alta data unu studiu istoricu asupr'a respunsabilitatei functionariloru publici in Romani'a

I. Respunsabilitatea functionariloru administrativi.

„Functionarii judecatoresci in criminalu cá si in civilu suntu supusi jurisdictiunei puterei judecatoresci.

„Puterea esecutiva fiindu independinte de cea judecatorésca, s'aru pará ca urméza firesce ca functionarii administrativi se fia supusi jurisdictiunei puterei esecutive. Astfeliu se esplica in legile nóstre de mai inainte, felioritele drepturi atatu ale ministeriului catu si ale consiliului de statu, in cesa ce privesce responsabilitatea acestoru functionari. In unele judecá inasi consiliulu de statu in loculiu instantieloru ordinarie, si in totu casulu se cere autorisatiune séu celu pucinu o incunoscintiare prealabile pentru darea in judecata a functionariloru. Astadi, dupa procedur'a criminale (art. 491 si 492) combinata cu art. 26 din constitutione, functionarii administrativi suntu supusi, statu in criminale catu si in civilu, jurisdictiunei puterei judecatoresci deadreptulu si fara de nici o autorisatione prealabile a puterei esecutive.

A. Responsabilitatea criminala.

1. „Crime si delicte sfara din functione. Unu functionariu comite o crima séu delictu afara din functione. Pentru asemenea casu legea (procedur'a criminala art. 491) dice: „Functionarii de orice rasmu pentru crime si delicte comise de densii afara din funtionile loru, se voru urmari si judeca dupa legea comuna, dandose mai intaiu in cunoscinti'a ministeriului respectivu." Asia dera, pentru crime si delicte comise afara din esercitiulu functiunei, legea nu face nici o deosebire intre functionarii administrativi si judecatoresci, mari si mici, si intre ceialalti cetatieni; toti de o potriva suntu supusi jurisdictiunei si legei comune. Nici o autorisatiune prealabila nu se cere pentru darea in judecata, afara de o simpla incunoscintiare catra ministeriulu respectivu in interesulu servitiului publicu. Nemicu mai generalu si mai claru si nemicu mai justu decatu acésta dispositiune a codicelui nostru.

2. „Crime si delicte in esercitiulu functiunei Mai multe ratiuni de ordine publica au indemnatu pe legiitoru a se abste pucinu dela dreptulu comunu, candu e vorb'a de darea in judecata a unui functionariu pentru fapte comise in esercitiulu functiunei. Legiuitoriulu trebuie a fi de o potriva preocupatu de dóue lucruri; ca, de o parte, fapt'a functionarului se nu remane nepedepsita, cara de alta, autoritatea publica inca se nu fia asuprita cu usurintia. Impinsu de asemenea motive, legiuitoriulu legea criminala asiéza deosebite regule de procedura si competintia pentru urmarirea si darea in judecata a functionariloru judecatoresci, dupa felulu faptei si dupa positiunea ierarchica a judecatoriului. De asemenea, pentru functionarii administrativi, legea procedurei criminale, de si-i trimetea inaintea tribunaleloru ordinarie pentru fapte comise in functione, inse numai dupa o decisione in cuviintistória a consiliului de statu. Asta incuviintiare, asta autorisatiune prealabila, cá dupa procedur'a criminala garanti'a functionarului administrativu, contr'a usurintiei, contr'a pasuneloru séu póte chiaru contr'a relei vointie a administratoriloru sei.

„Intr'acea, consiliulu de statu si legea s'a organica s'a desfiintiatu. Autorisatiunea prealabila prevedinta prin procedur'a criminala (art. 492) inca se vede abrogata prin art. 26 din constitutiune; cata cum supra acestu articulu alu constitutiunei: „Neci o autorisatiune prealabila nu este necesaria pentru a se esercitá urmariri contra functionariloru pentru faptele administrationei loru, de partile vatemate. Casurile si modulu urmarirei se voru regulá prin anume lege. Dispositiuni speciale in codicile penalu voru determiná penalitatile prepuitoriloru."

„Eta nóu'a nóstra lege constitutionala pentru urmarirea functionariloru administrativi.

„Ea nu face decatu a radica autorisatiunea prealabila ce se cere mai inainte dupa procedur'a criminala, dara lasa unei legiuiri speciale determinarea casuriloru si modului urmarirei. Inca la an. 1866, ministriulu Ioanu Ghic'a presentase unu proiectu de lege pentru impartirea atributiuniloru consiliului de statu, desfiintiatu prin constitutione. Acelu proiectu cuprindea si óre cari dispositiuni relative la materi'a ce ne ocupa. Camer'a respinse aceste dispositiuni, fara a le inlocui prin altele. Atunci juristii nostri cei mai scriatori, si insusi ministriulu presiedinte Ioanu Ghio'a, declara ca, fora legea speciala ceruta de constitutione, urmarirea functionariloru deveni imposibila. „Prin urmare, functionarii nu se voru urmari pana nu se va face legea prevedinta prin constitutione", suntu cuvintele testuale ale ministriului, necontradise de camera. (Siedinti'a din 29 Iuniu 1866).

„Astfeliu stamu astadi, in faci'a unui principiu enunciatu in constitutiune, dara neregulatu prin o anume lege.

„Parere nóstra este ca, in cesa ce se atinge de urmarirea criminala, ministeriulu publicu, singurulu stapanu alu actiunei publice chiaru si pana a se face legea speciala pentru urmarirea functionariloru administrativi, prin nimic'a nu este impedecatu a trage in judecata pre acesti functionari pentru crime si delicte comise in esercitiulu functiunei. Conformu constitutiunei, care a abrogatu dispositiunea art. 492 din procedur'a criminala relativa la decisiunea in cuviintistória darei in judecata, procurorulu nu va avé trebuintia de nici o autorisatiune prealabila pentru intentarea actiunei publice; elu va incunoscintiá simplu pre ministriulu respectivu, si functionariulu, pana se va face legea speciala, se va judeca inaintea tribunaleloru ordinarie conformu legei comune.

„Ére viitórea lege speciala, credemu ca se va conforma adeveratului spiritu alu constitutiunei, déca urmarirea criminala a functionariloru administrativi, o va regulá in modu analogu cu urmarirea judecatoriloru reguluta prin art. 493 si urmatorii ai procedurei criminale.

(Va urmá.)

Cronica esterna.

Din strainetate afara de internarea lui Garibaldi si demustratiunile ce incepu prin Itali'a in favórea lui, continuarea armarei in Franci'a, continuarea politicei Prusiei si Rusiei, nu avemu alta noutate interesanta. Despre Garibaldi se scriu urmatórele:

ITALI'A. *Florenti'a 24 Sept. Garibaldi prinsu si internatu in Alecsandria.* Diarnalulu oficiosu scrie, cumca agitatiunile, cu care vréu neodihnitii a face sila tierei spre a vatamá tractatele internationale cresce; si departe cá se se liniscésca dupa dechiaratiunea ces franca si resoluta a ministeriului, care a provocatu pe garibaldisti se repasiésca dela orce turburari, ca regimulu trebue se respecteze tractatulu din Septembre, se vedu inca resolute a pasi cu mai mare cutezare spre realisarea dorintiei. Ministeriulu s'a convinsu, ca multi voluntari au trasu la granitia, unde au redicatu depusuri de arme. Gen. Garibaldi a parasitu Florenti'a si Arezzo si a trasu catra Assinalunga la granitia si actiunea pentru Rom'a a si incepatu. Regimulu a venitu dara la necesitate neincungiurabila séu a concede calcarea tractateloru séu a sustiené cu orce pretiu respectulu legiloru. Ministeriulu si a facutu detori'a: voluntarii, cari sosira la granitia, primira avisare se se reintórca p'acasa si impotrivitorii fura straportati. Gen. Garibaldi fù provocatu in Assinalunga in numele legii, cá se se retraga si impotrivindose fù prinsu si straportatu la Alecsandri'a, si depusuriile de arme s'au confiscatu. „Italia" scrie, ca Garibaldi tienù o cuventare catra voluntari, in care la o voce, ce strigá: Rom'a séu mórtea! respunse Garibaldi: ba nu! Parol'a nu mai e: Rom'a séu mórtea! ci: Rom'a séu viéti'a! pentruca Rom'a e viétia. Asié Garibaldi se afla prinsu si intreprinderea loru érasi nadusita, inse spiritulu Romaniloru nu se va puté invinge, candu resoluta va strigá: Voi'a poporului e voi'a lui Ddieu! —

ROMANI'A. *Bucuresci 11/23 Sept.* (Cspetu.) In gradin'a Opler unu altu prandiu erá pregatitu de catra primari'a capitalei si la elu luara parte toti representantii comuneloru pentru tragerea la semnu, membrii municipalitatei capitalei etc. Spiritulu de patriotismu si de mandria nationale care a presiedutu la tóte impregiurarile acestei dile solemne presiedea si la prandiulu datatoriloru la semnu. Toastele redicate la acelu prandiu suntu una proba evidinte, ca sufiarea patriotica aruncata de M. S. Domnitoriulu prin cuvintele ce a rostitu inaintea miiloru de cetatiani si Bucurescilora, a patrunsu adencu in sufletulu loru.

Primarele capitalei, d. Costache Pansiotu portă unu toastu pentru prosperitatea intregei romanii; d. Constantinu Ciocarlanu, prefectulu de Ilfovu, pentru bunulu si virtuosulu nostru Domnitoriu Carolu I.; d. Balanolu, membru alu societatii germane(?!) de tragere la tienta, redica unu toastu pentru ministeriulu actuale, care a venitu in ajutoriulu acestei societati pentru a o face se prospere; d. capitanu Dabija, redica unu toastu pentru municipalitatea capitalei, care a intrunitu la acestu banchetu fratii romani din tóte unghiurile tierei romanesci de supta sceptrulu Domnitoriului Carolu I.; d. Baumgarten, presiedintele societatii germane de tragere la semnu, redica unu toastu pentru infiintiarea institutiunei darei la semnu in tóte orasiele din tiér'a romanéscă; d. Christea Butoca sateanu din plaiulu Buzeului, redicandusse plinu de mandria, a disu: „Se traiésca Domnitoriulu, ca-ci n'au pomenitu stramosii nostrii fapte de cari face acest'a.“ Cuvintele simple dar' patrunse si simtite ale sateanului romanu fura primite cu una vine aclamare. D. Cornila Bogiu, sateanu din Vrancea, redica unu toastu pentru Domnitoriu, ca-ci ou trecerea sa pe acolo a lassatu urme care nu se voru sterge in veci.

Mai multe alte toaste se redicara siastfeliu se fini banchetulu in veseli'a si unarile de fericire pentru patria ale totoru óspetiloru.

„Candu unu tieranu are una pusca in case, dicea dupa banchetu unu sateanu dela Oltu, hotii nu vinu se'lu prade. Asié si una natiune, candu este armata strainii se temu de dins'a.“

Faca ceriulu cá aceste cuvinte ale sateanului se fia intielese si simtite de toti romanii. Sateanulu dela Oltu a resumatu intr'unu cuventu ide'a ce a presiedintu la acésta di solemne, ce a inspiratu natiunea romana in tóte voturile ei cele mari, si in votulu seu dela 8—20 Aprile. Tronulu redicatu atunci, incongiuratu cu iubire de natiune si de armata, va fi, precum a disu Domnitoriulu, cesa ce amu voitu toti se fia: Marirea si tari'a natiunale, se intielegemu aceste mari cuvinte, se ne facemu datori'a necurmatu si Romani'a va fi. —

Bucuresci 16/28 Sept. Dupa ploia necontenita de 30 óre ce veni in urm'a indelungei secete, astadi pe la 9 óre dimineti'a candu scriemu acestea temperatur'a este atatu de recita, in catu ploi'a se prefacù in nineóre cá in Novembre si ómenii se vedu imbracati de érna.

Mai nou.

Garibaldi e obiectulu negótialoru esterióre. In Genua, Milanu, Neapole, demostratiuni pentru liberarea lui Garibaldi, care se straportà pe o corabia marina la Caprera. Cu Garibaldi se prinsece si Frigyesi.

— Armarile francese si prusiane iau unu caracteru amenintiatoriu,

In Pest'a min. Lonyai a propusu unu imprumutu de 40,000.000. —

Nr. 1. 1—3

CONCURSU.

Pentru statiunea vacanta de invetiatoriu de a trei'a clasa normala in comun'a gr. cat. Tohanulu vechiu, cu care se afla impreunatu unu salariu fixu anualu de 300 fl. m. a. cu percepere decursiva pe fiscare luna regulatu, se escrie concursu fara tiermurire la diecese. Competitorii au se dovedésca: a) sen ce sunto teologi absolsti séu ca au absolvatu cursulu pedagogicu cu succesu bunu; b) ca pe lunga o latita cunoscintia a limbii romane posedu binisioru si cunosciinti'a limbei maghiare si germane si intrunescu tóte calitatile recerute si pentru Directore la scóla, care oficiu e legatu de acésta statiune. — Petitiunile se se adreseze pana in 20 Oct. st. n. prin On. Redactiune a „Gazetei Transilvaniei“ la

Eforia scolaria din Tohanu vechiu.

Nr. 147—1867. 1—3

CONCURSU.

Comit. Asoc. conformu conclusului adusu in siedinti'a a III a ad. gen. tienuta la Clusiu in 28 Augustu c. n. a. c. p. XXVIII publica prin acést'a concursu pentru dóue ajutórie de cate 25 fl. v. a. destinate pentru doi invetiacei de meseria cu terminulu pana 1 Novembre a. c.

Aspiratorii la aceste ajutórie pana la terminulu mai susu insemnatu, au de a-si substerne concursele loru provediute a) cu testimoniu de botezu, b) cu testimoniu demne de credintia despre purtarea loru, cum si despre diligentu'a si desteritatea dovedita in specialitatea de maiestria spre a carei invetiare s'a consacratu.

Din siedinti'a comit. Asoc. trans. romane tienuta la Sibiiu in 18 Sept. 1867.

Nr. 147—1867. 1—3

CONCURSU.

Comit. Asoc. trans. romane, conformu conclusului adusu in siedinti'a III a adun. gen. tienuta la Clusiu in 28 Augustu a. c. p. XXVIII publica prin acést'a concursu, pentru unu ajutoriu de 50 fl. v. a. destinatu pentru unu sodalu de meseria, carele voiesce a se face maiestru. Terminulu concursului se defige pre 1 Novembre c. n. a. c.

Concurentii la acestu ajutoriu, pana la terminulu mai susu insemnatu, au de a-si asterne la subscrisulu comit. alu Asoc. petitiunile resp. concursele loru provediute cu urmatórele documente: a) carte de botezu, b) testimoniu despre invetiarea resp. meserii, din care se cunósca invederatu, déca concurentele aru fi in stare a-si purtà de sine meseri'a sa, prin urmare a se face maiestru, c) in urma adeverintia despre purtarea morala.

Din siedinti'a comit. Asoc. trans. romane tienuta la Sibiiu in 18 Sept. 1867.

Nr. 147—1867. 1—3

CONCURSU.

Comit. Asoc. trans. romane conformu conclusului adusu in siedinti'a III a adun. gen. tienuta la Clusiu in 28 Augustu a. c. p. XXVIII publica prin acést'a concursu pentru dóue premia de cate 25 fl. v. a. destinate pentru acei invetiatori comunali, cari pana la adun. gen. victória a Asoc. voru dovedí, ca au prasiuu mai multi oltoi.

Concurentii resp. au de a-si tramite pana la 1-a Aug. 1868 la comit. Asoc. concursele resp. despre prasirea oltoiloru, provediute cu documente demne de tóta credinti'a despre numerulu, felulu si cualitatea oltoiloru prasiti, spre a se puté substerne victórei adun. gen. conformu decisiunei mai susu amintite.

Din siedinti'a comit. Asoc. trans. romane tienuta la Sibiiu in 18 Sept. 1867.

In Nr. 72 alu „Gazetei“ mai publicaramu si concursurile: pentru 2 stipendia, unulu de 100 fl. destinatu pentru unu ascultatoriu de drepturi afara din patria la vreo universitate, ér' alt'ulu de 80 fl. totu pentru ascultatoriu de drepturi in patria. Terminulu pana la 1-a Nov. 1867.

Alte 2 de cate 50 fl. pentru 2 studenti la scólele reale. Terminulu pana la 1-a Nov.

Alu 3-lea pentru 2 stipendia de cate 330 fl. pentru cei ce s'ar consacrà studiului agronomicu spre a puté fi invetiatori la preparandiele din Blasiu si Sibiiu. Terminulu totu la 1-a Nov. Vedile si in Nr. 72. —

Nr. 70—1867. 1—3

Publicare de concursu.

Pentru 2 stipendia Romantiane cate de 315 fl. v. a. alui Vasiliu Popu si Georgiu Vladareanu, — pentru 2 stipendia Romantiane de 84 fl. v. a. alui Ilariu Popu si Ioane Ventilla, pentru 6 stipendia totu Romantiane de 63 fl. v. a. alui Iosifu Stupincanu, Ioane Fiore, Demetriu Monteanu, Alecsandru Comanescu, Patriciu Barbu si Isidoru Chetianu, — pentru 4 stipendia totu Romantiane de 60 fl. v. a. alui Gabrielu Popu, Samuilu Radu, Ioane Montani si Filimonu Ilea, — precum si pentru 1 stipendiu Bobianu de 52 fl. 50 fl. v. a. alui Demetriu Trutia parte prin absolvarea respectiviloru, parte prin mórte si departare, devenite vacante, pana in finea lui Octobre st. n. prin acést'a se publica concursu.

Concurentii la aceste stipendia voru avé pana la prefiptulu terminu a-si substerne la subinsemnatulu Ordinariatu Metropolitanu gr. catolicu concursele sale cu testimoniale necesarie provediute, si adica: Testimoniulu scolasticu s'au in origine, s'au in copia autentica, — ér' celea de paupertate pre basea normeloru si prescrier celea de paupertate pre basea normeloru si prescriér' celea de paupertate pre basea normeloru si prescriér' celea de paupertate pre basea normeloru si prescriér'